

ITÄ-20 Heiskanen Joonas(UM), Kilemet
Sven(UM)

18.06.2022

JULKINEN

Asia

Komission lausunto Georgian EU-jäsenysshakemuksesta

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio julkaisi 17.6.2022 lausuntonsa Georgian 3.3.2022 jättämästä EU-jäsenysshakemuksesta. Komissio suosittelee EU-jäsenyysperspektiivin myöntämistä Georgialle ja esittää toimia, joiden toteuttaminen on ehtona ehdokasmaa-aseman myöntämiselle.

Eurooppa-neuvoston 23.-24.6. kokouksen on määrä keskustella Georgian EU-jäsenysshakemuksesta komission lausunnon pohjalta ja hyväksyä aiheesta päätelmät. Tämän jälkeen EU:n neuvosto käsittelee asiaa.

Suomen kanta

Suomi tukee Georgian itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta.

Suomi pitää tärkeänä myönteisen viestin lähettämistä Georgialle, jonka kansalaisten keskuudessa on laajapohjainen tuki maan EU-lähentymiselle. Suomi tukee Georgian EU-lähentymistä ja uudistuksia korostaen samalla laajentumispolitiikan kriteerien noudattamista, ehdollisuutta ja uudistuksissa etenemistä.

Suomi pitää komission lausunnon arvioita ja esitettyjä toimia perusteltuina. Suomi suhtautuu myönteisesti komission suositukseen myöntää Georgialle EU-jäsenyysperspektiivi. Suomi tukee komission näkemystä, jonka mukaan Georgian tulee kiinnittää erityistä huomiota demokratian, oikeusvaltiorakenteiden, hyvän hallinnon ja korruption vastaisten toimien vahvistamiseen ja saavuttaa niissä lisää edistystä ennen ehdokasmaa-aseman myöntämistä. Suomi korostaa EU:n yhtenäisyyden merkitystä myös keskustelussa EU-jäsenysshakemuksiin vastaamisesta.

Suomi jakaa komission näkemyksen, jonka mukaan uskottava laajentumispolitiikka on geostrateginen investointi koko Euroopan rauhaan, vakauteen, turvallisuuteen ja talouskasvuun. Laajentumispolitiikan tulee jatkossakin perustua tiukalle ehdollisuudelle ja asetettujen jäsenyyskriteereiden täysimääräiselle täyttämiseksi. Kukin jäsenyysprosessissa oleva maa etenee omien ansioidensa mukaan ja laajentumisen tahdin määrittää asetettujen ehtojen täyttäminen. Kattavat ja

johdonmukaiset oikeusvaltiosektorin uudistukset ovat laajentumispolitiikan ytimessä.

Pääasiallinen sisältö

Georgia jätti EU-jäsenyyshakemuksen 3.3.2022, ja 7.3. neuvosto pyysi komissiota antamaan lausuntonsa Georgian jäsenyyshakemuksesta. Georgia jätti 2.5. ensimmäisen osan kirjallisia vastauksia komission kysymyksiin ja täydensi vastauksiaan puuttuvilta osin 10.5.

Komissio antoi 17.6. lausuntonsa Georgian EU-jäsenyyshakemuksesta. Komissio suosittaa myöntämään Georgialle EU-jäsenyysperspektiivin. Lisäksi komissio suosittaa, että Georgialle myönnetään ehdokasmaa-asema, kun maa on ensin toteuttanut seuraavat toimet: a) lievittää sisäpoliittista polarisaatiota puolueiden välisellä yhteistyöllä 19.4.2021 solmitun kansallisen sopimuksen hengessä, b) taata valtiollisten instituutioiden riippumaton toiminta sekä kehittää vaalijärjestelmää kansainvälisten suositusten mukaisesti, c) laatia ja panna täytäntöön oikeusuudistusstrategia ja toimintasuunnitelma, jotka perustuvat laajaan, osallistavaan ja puolueiden väliseen kuulemisprosessiin sekä taata oikeuslaitoksen riippumattomuus, d) vahvistaa korruptiontorjuntaviraston riippumattomuutta, e) panna täytäntöön "de-oligarkisointia" koskeva sitoumus poistamalla oman edun tavoittelun vaikutus taloudelliseen, poliittiseen ja julkiseen elämään, f) tehostaa järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa, g) lisätä ponnisteluja vapaan, ammattimaisen, moniarvoisen ja riippumattoman mediaympäristön takaamiseksi, h) vahvistaa haavoittuvien ryhmien ihmisoikeuksien suojelua, i) lisätä toimia sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi ja naisiin kohdistuvan väkivallan torjumiseksi, j) varmistaa kansalaisyhteiskunnan osallistuminen päätöksentekoprosesseihin, k) omaksua lainsäädäntöä, jotta Georgian tuomioistuimet ottavat päätöksissään ennakoivasti huomioon Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomiot, l) varmistaa, että riippumaton henkilö asetetaan etusijalle oikeusasiamiehen nimitysprosessissa ja että prosessi suoritetaan läpinäkyvästi sekä taata viraston institutionaalinen riippumattomuus. Komissio tulee seuraamaan edellä mainittujen toimenpiteiden suorittamista ja raportoimaan niistä vuoden 2022 loppuun mennessä. Komissio toteaa edistymisen olevan ehdollista ja mikäli ehdot eivät täyty, niin tarpeen vaatiessa jäsenyysprosessissa otettuja askelia voidaan perua.

Komissio toteaa lausunnossaan, että Georgialla on olemassa perusta demokratian, oikeusvaltion, ihmisoikeuksien sekä vähemmistöjen suojelun takaavien instituutioiden vakauttamiseksi, vaikka viimeaikainen kehitys on heikentänyt maan edistystä. Instituutioiden asemaa haastaa kuitenkin voimakas sisäpoliittinen polarisaatio, johon on puututtava ja tehostettava demokraattista valvontaa. Oman edun tavoitteluun puuttuminen on keskeistä. Maassa perusoikeuksia koskeva lainsäädäntö noudattaa pitkälti eurooppalaisia ja kansainvälisiä standardeja. Georgiassa on hyvin kehittynyt ja dynaaminen kansalaisyhteiskunta. Moniääninen mediaympäristö on olemassa ja sen toiminta on turvattava.

Taloudellisten kriteerien osalta komissio toteaa Georgian saavuttaneen hyvän makrotaloudellisen vakauden järkevän talouspolitiikan ja suotuisan liiketoimintaympäristön ansiosta. Komissio toteaa tarpeen investoinneille pitkän aikavälin osallistavan kasvun ja ulkoisen kilpailukyvyyn varmistamiseksi.

Parantaakseen kilpailukykyään Georgian on panostettava erityisesti inhimilliseen pääomaan sekä kehitettävä fyysistä infrastruktuuria ja pääsyä globaaleihin arvoketjuihin.

Komissio viittaa vuonna 2014 solmittuun ja 2016 voimaanastuneeseen EU-Georgia-assosiaatiosopimukseen ja tämän sisältämän vapaakauppasopimuksen toimeenpanoon, minkä myötä Georgia on omaksunut EU:n yhteistä säädäntöä (acquis). Komissio kuvaa Georgian assosiaatiosopimuksen toimeenpanoa hyväksyttäväksi. Kaiken kaikkiaan Georgia on luonut vankan perustan lähentymisen jatkamiselle.

Kun maa on jättänyt EU-jäsenyyshakemuksen, EU:n neuvoston tulee yksimielisesti päättää, pyytääkö se komissiota laatimaan hakemuksesta lausunnon (ns. avis). Komission lausunnon valmistuttua neuvosto päättää yksimielisesti siitä, voidaanko ehdokasmaan (ns. kandidaattimaan tai hakijamaan) asema myöntää. Ehdokasmaa-asema ei vielä tarkoita jäsenyysneuvotteluiden avaamista, vaan siitä tulee päättää erikseen yksimielisyyttä noudattaen.

Ehdokasmaa-aseman myöntäminen Georgialle olisi ennen kaikkea vahva poliittinen viesti. Georgia muuttuisi naapuruuspolitiikan maasta laajentumispolitiikan alaiseksi maaksi eli sen poliittinen asema suhteessa Euroopan unioniin muuttuisi olennaisesti erilaiseksi. Kandidaattistatuksen myöntäminen tarkoittaisi, että Georgia tulisi EU:n jäsenyyttä edeltävän strategian (*pre-accession strategy*) piiriin. Strategian keskeisimpiä elementtejä ovat poliittinen dialogi, komission suorittama monitorointi, pääsy liittymistä edeltävän rahoitustuen piiriin, EU:n ja ehdokasmaan kahdenväliset sopimukset ja ehdokasmaan osallistuminen joidenkin unionin ohjelmien ja virastojen toimintaan.

Ehdokasmaa-aseman myötä komissio alkaisi arvioida Georgiaa tulevan jäsenyyden näkökulmasta ja laatisi vuosittain laajentumispaketin yhteyteen Georgiaa koskevan edistymisraportin. EU:n ja Georgian vuoropuhelua käytäisiin vahvasti jäsenyysprosessin näkökulmasta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEU§49:

Jokainen Euroopan valtio, joka kunnioittaa 2 artiklassa tarkoitettuja arvoja ja sitoutuu edistämään niitä, voi hakea unionin jäsenyyttä. Hakemuksesta ilmoitetaan Euroopan parlamentille ja kansallisille parlamenteille. Hakijavaltio osoittaa hakemuksensa neuvostolle, joka tekee ratkaisunsa yksimielisesti kuultuaan komissiota ja saatuaan Euroopan parlamentin kaikkien jäsentensä enemmistöllä antaman hyväksynnän. Eurooppa-neuvoston hyväksymät unioniin liittymistä koskevat vaatimukset otetaan huomioon.

Liittymisehdoista ja liittymisen edellyttämistä mukautuksista niihin sopimukseen, joihin unioni perustuu, määrätään jäsenvaltioiden ja jäsenyyttä hakevan valtion välisellä sopimuksella. Sopimusvaltiot ratifioivat sopimuksen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti.

Päätöksentekomenettely: neuvoston ratkaisu yksimielisyydellä

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU-ministerivaliokunta 22.6.2022

Eduskuntakäsittely**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

Komission lausunto 17.6.2022 COM(2022) 405 Georgian EU-jäsenyyshakemuksesta

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Sven Kilemet, UM/ITÄ-20, puh. 02953 50027; sven.kilemet@formin.fi
Markku Lampinen, UM/EUR-40, puh. 2953 50164; markku.lampinen@formin.fi
Marko Mäntylä VNK, VNEUS, puh, 0295 160576 marko.mantyla@gov.fi

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

Asiasanat Hoitaa	Georgia, laajentuminen UM
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, VM, VNK, YM
